

Gitler üçin öz janyна kast eden üç zenan

Category: Kitapcy, Zenan şahsyéyetler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Gitler üçin öz janyна kast eden üç zenan GITLER ÜZIN ÖZ JANYNA KAST EDEN ÜÇ ZENAN

- *Kyrk milliona golaý adamyň ölümine sebäpkär saýylýan Adolf Gitler bilen pynhan gatnaşykda bolan we kyssasy cyn söýgüsiniň hatyrasyna öz janyна kast etmede kesişen üç zenanyň başdan geçirenleri*

Gitleriň uzak wagtlap gezen we öz janyна kast etmezden bir gün

öñ nikalaşan aýaly Ýewa Braun 1912-nji ýylyň 6-njy fewralynda Germaniýanyň Mýunhen şäherinde dünýä indi. Ol 1929-njy ýylda Gitleri birnäge gezek surata düşüren nemes fotosuratçysy Genrih Gofmanyň ýanynda işlände özünü «Jenap Wolf» diýip tanadan Gitler bilen tanyşýar. Onuň bilen gezip başlan döwrüniň ilkibaşlarynda iki gezek öz jayna kast etmäge synanşanam bolsa, Gitleriň görlüp-eşdilmedik sütemine garamazdan oňa bolan we palylygyny ýitirmändir. Emma wagtyň geçmegi bilen söýgusi peselen Ýewa 1935-nji ýylyň 2-nji martynda gündeligine «Şeýtan meni nämüçin alyp gitmeýärkä? Onuň ýany şu taýdan-a gowudyr» diýip ýazanam bolsa, 1945-nji ýylyň 30-njy aprelinde sowet goşunlary nemes blindažlaryna giren pursatyna çenli simap içip bilelikde öz jayna kast edýänçä ony ýeke goýmandyr. Gitler Ýewa Brauna şeýle diýer eken: «Seni gören ilkinji pursatymdan başlap elmydama ölüme gidende-de bile giderin diýip oýlapdym, sen meniň ömrümiň ýeke-täk sebäpkärisiň.»

Mugallym Fridrih Braunyň we Fransiska Kronbergiň ikinji gyzy Ýewa Braun liseýi tamamlandan soñ bir ýyllap söwda mekdebinde okaýar. Şol wagt ýeñil atletika bilenem gyzyklanyp ünsi çeken Ýewa saglygy goraýış işgäri bolup birnäge aý işländen soñ Mýunhende nasist partiýasynyň fotosuratçysy Genrih Gofmanyň ýanynda assistent we modelýera bolup işe başlaýar. Bu ýerde işläp ýörkä, ýagny 1929-njy ýylda ýaňy on ýedi ýaşyndaka Gitler bilen tanyşýar.

HITLER AND WOMEN

THE LOVE LIFE OF
ADOLF HITLER

IAN SAYER AND DOUGLAS BOTTING

- Hitler için öz janyна kast etmäge synanşan beýleki iki zenan

Mariýa Reýter

Diktator Adolf Gitleriň on alty ýaşly Mariýa Reýter atly gyz bilen gezip, birdenem ony taşlamagy ýaş gyza agyr degipdir. Mariýa kir serilýän ýüpden özünü asanam bolsa, iň soňky pursatda halas edilýär. Gitlere «Wolf» («Möjek») diýip seslenen Mariýa: «Möjegim maňa bek ýapyşdy. Onuň maňa göwnüniň islän zadyny etmegine ýol berdim. Onuň öýünde bile bolan gjämiz ýaly bagtly gjäni ömrümde-de gören däldirin» diýipdir. (Bu pynhan gatnaşygyň bolandygy hernäçe tassyklanmasa-da, Mariýa Reýter 1992-nji ýylда Mýunheniň garrylar öýünde aradan çykanda, onuň jübüsinden Gitleriň ýazan söýgi hatlary çykdy.)

Geli Raubal

Gitleriň öweý doganynyň gyzy Geli Raubal Gitler ony taşlandan soň kän wagt geçmänkä öz jayna kast etdi. Soňy ölüm bilen gutaran bu öz jayna kast etme wakasyndan soň Adolf Ýewa bilen ýygy-ýygydan duşuşyp başlapdyr. Ýokarda hem aýdysymyz ýaly, Ýewa gatnaşygynyň başky döwründe iki gezek öz jayna kast etmäge synanşypdyr. Birinji synanşygyny heniz ýigrimi ýaşyndaka özünü atyp amala aşyran Ýewa, ikinji synanşygyny 1935-nji ýylда uky tutdurýan gerdejikleri (demodrol tabletka) içip amala aşyrýar.

Bu hadysalardan soň Gitler Ýewa öñküsinde wepaly bolup, oña bolan ünsi artyp başlapdyr.

Ýewa ýörite posobiýa bellän Gitler, şeýle-de oňa ýörite «Mercedes» awtoulagyny äberip, hyzmatyna-da bir sürüji we bir hyzmatkär goýupdyr.

Ikinji jahan urşy ýyllarynda Gitleriň ýanynda agaýana durmuşda ýaşan Ýewa Braun fotosuratlary aýratyn gowy görýän eken. Az sanly-da bolsa, onuň özem reňkli fotosuratlary düşüripdir. 1944-nji ýylда onuň dogany Gitleriň ofiserlerinden German Fegeleyň bilen nikalaşandan soň, onuň bilen halk ýygnaklaryna gatnaşyp başlapdyr.

Ikinji jahan urşunyň soňlarynda Üçünji Reýh ýkyylanda Ýewa Gitlere wepaly bolup galjakdygyna äht edipdir. Gitleri aşa

söýyändiginiň hatyrasyna nijeme hunabalara döş geren we onuň bilen goş birikdirmegi maksat edinen Yewa on alty ýyllyk gatnaşykdan soň Gitler bilen 1945-nji ýylyň 29-njy aprelinde bolýan blindažlarynda nikalaşypdyr. Yöne olaryň nikasy baryýogy birnäçe sagat dowam edipdir. Bolýan blindažlarynda Gitler bilen bile simap içip öz janlaryna kast edenlerinde olaryň nikalaşanyna kyrk sagadam geçmän ekeni. Olaryň jesedi Gitleriň öñden beren görkezmesi esasynda es-esçi (SS) ofiserler tarapyndan ýakyldy, külleri-de bir bagyň içinde gömüldi. Nemesler bularyň gatnaşygyny diňe olar öлenden soň biliп galdylar.

• Genrik Gofman barada gysgaça

Kakasy ýaly fotosuratçylygy saýlap alan Genrik Gofmanyň (12.09.1885-11.11.1957) 1908-nji ýylda bir heläkçiliği alan suraty onuň giňden tanalmagyna sebäp bolupdyr.

1920-nji ýylda NSDAP-yň agzasy bolýar. Gofmanyň düşüren fotosuratlary poçta markalarynda, otrkrytkalarda, plakatlarda, kitaplarda ulanylýardy. Gitleriň fotosuratlarynyň poçta markalarynda ulanylyp başlanmagy-da Gofmanyň teklibi bilendi. 1933-nji ýylda Gofman Reýhstaga saýlandy we Gitler 1938-nji ýylda oňa professor derejesini berýär. Mundan beýlæk Gofman nasistler partiýasynyň metbugat organlarynda we propoganda işlerinde alyp barýan işleriniň esasy guramaçysynyň birine öwrülipdi.

Gitleriň iň gowy görýän fotosuratçysy Gofman öz gyzy Genriýettäni «Gitlerýugendiň» («Gitleriň ýaşlary» guramasy) ýolbaşçysy Baldur Benedikt fon Şiraha durmuşa çykarypdy.

Gofman Ikinji jahan urşy tamamlanan badyna 1945-nji ýylyň 10-njy maýynda amerikanlar tarapyndan tussag astyna alynýar dört ýyl azatlykdan mahrum edilýär. 1950-nji ýylda tussaglykdan boşan Gofman 1957-nji ýylda Mýunhende aradan çykýar.

Baryş KİŞİN. Zenan şahsyétler